

שאינו מאכיל, איזה חידוש יש בכך, הַשָּׁמָ – עתה, אם יבם שהוא  
וְדַאי בִּן תִּשְׁעָ שְׂבִיאוֹתָ בִּיאָה, לֹא מֵאֲכִיל, סָפֵק מִיִּבְעֵי – וכי צריך  
לומר שספק בן תשע ספק קטן ממש אינו מאכיל את יבמתו  
בתרומה, והרי הדבר פשוט. ומכך שהוצרכה המשנה להשמיענו  
זאת, מוכח שהחידוש הוא לגבי הדין של 'פוסל', ומדובר בשומרת  
יבם שעדיין לא התייבמה, ובתחילה חידשה המשנה שקטן בן  
תשע שנים ויום אחד פוסל, ואחר כך חידשה שאפילו ספק בן תשע  
ספק אינו בן תשע גם כן פוסל. ואם כן חזורת קושית הגמרא  
הראשונה, מדוע נקטה המשנה שהדווקא קטן בן תשע פוסל, הרי  
גם קטן ממש הפחות מבן תשע פוסל את שומרת היבם.  
רבא מבאר את המשנה באופן אחר: אִלָּא אֲמַר רַבָּא, בִּבְנֵי תִשְׁעָ שָׁנִים  
וְיוֹם אֶחָד הֵנָּה פְּסוּלִים קָתְנִי – המשנה מדברת באחד מאותם  
פסולים שיפורטו להלן, דְּפָסְלִי בְּבִיאתָן – שהם פסולים בביאתם  
את האשה מכהונה ומאכילת תרומה [בכהנת] ולהינשא לכהן  
[בלויה וישראלית], וחידשה משנתנו שאף אם אותו פסול הוא קטן  
בן תשע שנים ויום אחד, נפסלת האשה בביאתו מלאכול בתרומה  
[בכהנת] ולהינשא לכהן [בלויה וישראלית]. אבל קטן פחות מבן  
תשע, שאין ביאתו בִּיאָה, אינו פוסל בביאתו. ואם הבא עליה היה  
ספק בן תשע שנים ויום אחד, אמרה המשנה שפסולה מספק. ודין  
זה, שפסול בן תשע שנים ויום אחד פוסל בביאתו הוא בְּדִתְנֵי  
בתוספתא, בִּן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שְׂבִיאוֹתָ שְׂבִיאוֹתָ, מִצָּרִי,  
וְאִזְוִי, בִּיתִי אוֹ נְתִין, שאסורים לבא בקהל, חָלָל – שגולד מאיסורי  
כהונה, וּמְקוֹר – שגולד מפסולי חיתון ואסור לבא בקהל, כל אלו  
שָׂבִיאוֹתָ עַל בְּהֻנָּתָ לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית, פְּסוּלִיהָ – פסלו את הכהנת  
מלהינשא לכהן ומלאכול בתרומה, ואת הלוייה והישראלית  
מלהינשא לכהן לעולם.  
מקשה הגמרא: איך אפשר לומר שהמשנה עוסקת בביאת פסול,  
וְהָא מְדַקְדָּנִי בְּסִיפָא שֶׁל הַמִּשְׁנָה (להלן טו) שֶׁאִם נִבְעֵלָה אִשָּׁה לְמִי  
שְׂאִינָן רְאוּנוֹ לְבֹא בְּיִשְׂרָאֵל, הֲרִי אֵלּוּ פְּסוּלִים אוֹתָהּ מִלְּאֲכוֹל  
בתרומה ולהינשא לכהן, מְכַלְל – משמע דְּרִישָׁא שֶׁל הַמִּשְׁנָה, והיינו  
במשנתנו, לֹא אֵלּוּ פְּסוּלִים עֲקָקִינוּ, ואם כן אי אפשר להעמיד את  
האמור במשנה בן תשע שנים ויום אחד בפסול. מתרצת הגמרא:  
אין לדייק מלשון פסול שבסיפא שאין הרישא עוסקת כלל  
בפסולים, אלא יש שני אופני פסול, יש הפסולים לבא בקהל  
ויפסלים בביאתם, ויש שומותרים לבא בקהל ישראל  
ויפסלים בביאתם לדיני כהונה, והיינו חלל שמותר לבא בקהל  
ישראל ופוסל בביאתו, וְרִישָׁא – משנתנו, עוסקת בְּפִסּוּלֵי קָהָל,  
ואילו סִיפָא – המשנה הבאה, עוסקת בְּפִסּוּלֵי בְּהוּנָה, המותרים  
לקהל ישראל, והיינו חלל.  
הגמרא מביאה את הברייתא המובאת לעיל ודנה בה: גּוֹפָא, בִּן  
תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, שְׂבִיאוֹתָ שְׂבִיאוֹתָ, מִצָּרִי וְאִזְוִי, בִּיתִי,  
נְתִין, חָלָל וּמְקוֹר, שָׂבִיאוֹתָ עַל בְּהֻנָּתָ אוֹ עַל לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית (פסול)  
[פְּסוּלִיהָ], שאינה יכולה להינשא לכהן, ואם היא כהנת פסולה אף  
מלאכול בתרומה. רַבִּי יוֹסִי אֹמְרִי, לֹא כָל אֵלּוּ פְּסוּלִים אֵת הָאִשָּׁה  
בביאתם, אלא רק בִּלְ מִי שְׂחָרְעָ פְּסוּל מכהונה, הוא פְּסוּל בביאתו,  
אך בִּלְ שְׂחָרְעָ פְּסוּל מכהונה, אֵינִי פְּסוּל בביאתו. ולהלן תבאר  
הגמרא איזה פסול אינו פוסל בביאתו לדעת רבי יוסי. רַבִּין שְׂחָרְעָן  
בִּן גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, אף מבין אלו שזרעם פסול, יש שאינם פסולים  
בביאתם, וכך הוא הכלל, בִּלְ מִי שְׂחָרְעָה – הבהן נוֹשָׂא אֵת בִּתּוֹ, ואף  
אם בנו פסול, כגון גר עמומי ומאבי שבניהם פסולים לבא בקהל  
ובנותיהם מותרות, אֵתָהּ נוֹשָׂא אֶלְמֵנָתָה, כיון שאינו פוסלה בביאתו,  
וְאִילוּ בִּלְ פְּסוּל שְׂחָרְעָן אֵתָהּ נוֹשָׂא בִּתּוֹ, שאף היא פסולה, אֵי אֵתָהּ  
נוֹשָׂא אֶלְמֵנָתָה, לפי שהוא פוסלה בביאתו.  
הגמרא מבררת את מקור הדין שביאת פסול פוסלת לכהונה  
ולתרומה. מבררת הגמרא: מִנָּא הֵי מִיָּלִי – מניין נלמד דין זה,  
שביאת פסול פוסלת את האשה לכהונה. מבארת הגמרא: אֲמַר רַב  
יְהוֹדָנָה, אֲמַר רַב, אֲמַר קָרָא (ויקרא כב יב) וְיָבֵת בָּהֶן בִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר,  
ולשון 'איש זר' נדרשת לאיש שיש זרות בביאתו, שאינה יכולה  
להינשא לו, ועל זה סיים הפסוק ואמר 'הוא בתרומת הקדשים לא

דָּהָא קִנְיָה הארוס לארוסתו בְּהוּנָה – משעה שנהיית מקודשת לו,  
ופוסלה שנאמר (ויקרא כב יב) וְיָבֵת בָּהֶן בִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הוא  
בתרומת הקדשים לא תאכל, שמשעה שנהיית לזר, והיינו משעת  
קידושין, אסורה לאכול. וְאֵי בֵּת יִשְׂרָאֵל מאורסת לְבָהֶן הִיא, לֹא  
מֵאֲכִיל לָהּ הארוס בתרומה, אף שמדאורייתא ארוסת כהן אוכלת  
בתרומה, מִשּׁוּם טַעְמוֹ דְּעוּלָא, שביאר במסכת כתובות (נא) שגזרו  
חכמים שארוסת כהן לא תאכל בתרומה כיון שהיא עדיין בבית  
אביה, וחוששים שמא ימזגו לה שם כוס של תרומה, ותשקה ממנו  
לאחיה ואחיותיה שהם זרים, ולכן לא תאכל בתרומה כלל, עד  
שתינשא ותכנס לבית בעלה הכהן.  
שנינו במשנה: וְהַחֲרָשׁ, שאף הוא פוסל ואינו מאכיל. מבארת  
הגמרא: מִן הַתּוֹרָה אין נישואי חרש כלום, אך חכמים תקנו לו  
נישואין, ולכן, אֵי בֵּת בָּהֶן שְׂנִישָׁתָ לְיִשְׂרָאֵל חֲרָשׁ הִיא, פְּסוּל לָהּ  
מלאכול בתרומה, אף שאינה נשואה לו מן התורה, דָּהָא קִנְיָה  
בְּתַקְנֵיהָ דְּרַבָּנִין – שהרי היא אשתו, וקנייה לו מכה תקנת חכמים  
שתיקנו נישואין לחרש, ונפסלה מדרבנן באכילת תרומה. וְאֵי בֵּת  
יִשְׂרָאֵל שְׂנִישָׁתָ לְבָהֶן חֲרָשׁ הִיא, לֹא מֵאֲכִיל לָהּ בתרומה, שהרי  
קִנְיָן בְּפִשְׁוִי אֲמַר רַבְּהִינָא (ויקרא כב יא), שרק הקניי לכהן אוכל  
בתרומה, וְהָאֵי – זה החרש, הרי לֹא בֵּת בָּהֶן הוּא – אין קידושיו  
קונים לו את אשתו מן התורה, ולכן אינה אוכלת בתרומה.  
שנינו במשנה: וְכֵן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, שאף הוא פוסל ואינו מאכיל.  
אומרת הגמרא: קָא סָלְקָא דְּעָתִין – עלה בדעתינו עתה, שהמשנה  
עוסקת בְּשׂוֹמְרֵי יבֵם – אשה שמת בעלה ללא בנים, והיא ממתניה  
ליבום לאחי בעלה שהוא בן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, ועדיין לא  
התייבמה, ועל זה אמרה המשנה שאם היא בת כהן והיבם ישראל,  
היא פוסל אותה מתרומה, ואם היא בת ישראל והיבם כהן, אינה  
אוכלת בתרומה מחמתו. מקשה הגמרא לפי ביאור זה: לֵמָּא –  
לגבי איזה דין שבאה המשנה להשמיע, הוצרכה המשנה לנקוט  
דווקא בן תשע שנים ויום אחד, ולא קטן ממש או גדול ממש, אֵי  
לְמִפְסָל – אם באה לומר שאף שאינו גדול ממש הוא פוסל את  
יבמתו (שהיא בת כהן) מאכילת תרומה, כיון שהוא ראוי לביאה,  
הרי קָטָן ממש נְפִי מִפְסָל פְּסוּל – גם כן פוסל את היבמה הכהנת  
מלאכול בתרומה. וְאֵי נִקְטוּ במשנה קטן בן תשע, לגבי לֵאכֹלִי –  
לחדש שאם הוא כהן אינו מאכיל את יבמתו בתרומה, אף שהוא  
בן תשע וביאתו בִּיאָה, קְשָׁה, שהרי שנינו במשנה שיבם גָּדוֹל נְפִי  
לֹא מֵאֲכִיל, משום שלא נחשבת קנינו ומדוע הוצרכה המשנה  
לנקוט דווקא קטן בן תשע שנים ויום אחד.  
מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבָּא, הַמִּשְׁנָה לא עוסקת בשומרת יבם  
שעדיין לא נתייבמה, אֵלָּא קָמָא, בִּיבָם כהן בִּן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד  
קָמָא עַל יְבֻמָּתָ עֲקָקִינוּ, דְּמִדְּאִוְרִייתָא קִנְיָה לִיה – קנה הקטן בביאתו  
את היבמה להיות כאשתו, ופְּסָלָא דְּעָתָה אֲמִינָא – היית יכול  
להעלות בדעתך לומר, הוֹאִיל וּמִדְּאִוְרִייתָא קִנְיָה לִיה להיות  
כאשתו, וְבִיאתָ בִּיאָה, אִמָּא לִזְכִּיל – שמא נאמר שיאכיל הבהן  
הקטן את יבמתו בתרומה, קָא מְשַׁמַּע לָן שאף על פי שמן התורה  
קנאה הקטן, עָשׂו חכמים את בִּיאתָ בִּן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שתהיה  
כְּמוֹ מֵאֲמָר בְּגִדוֹל – כמו קידושין שעושה יבם גדול ביבמתו, ללא  
ביאה, שהם מועילים מדרבנן ואינה אוכלת מכוחם בתרומה, כך  
ביאת בן תשע ויום אחד מועילים מדרבנן, ואינה אוכלת מכוחם  
בתרומה. נמצא ש'קטן' האמור במשנה הוא לגבי הדין שהקטן  
אינו מאכיל את יבמתו שבה עליה אף שהוא כבר בן תשע שנים  
ויום אחד, אבל לא לגבי הדין של 'פוסל', ואם כן מה שנקשה  
המשנה 'פוסל' היינו לגבי שאר הדינים המבוארים במשנה, אבל  
לגבי בן תשע שנים באמת אין כל חידוש בכך שהוא פוסל את  
יבמתו.  
מקשה הגמרא על תירוצו של אביי: אֲמַר לִיה רַבָּא, אֵי הָבִי,  
שהמשנה נקטה קטן בן תשע שנים ויום אחד, רק משום הדין  
ש'אינו מאכיל', ולא משום הדין ש'פוסל', יקשה, סִיפָא, דְּקָתְנִי –  
ששנינו בה, קטן סָפֵק בִּן תִּשְׁעָ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, סָפֵק שְׂאִינָן בן תשע  
שנים ויום אחד, שאף לגבי הדין הוא כמו בן תשע שנים ויום אחד,

## המשך ביאור למסכת יבמות ליום חמישי עמ' א

1 תאכל', שפיון שנבעלה לפסול לה, פסלה מלאכול בתרומה.  
 2 תמחה הגמרא: האי – פסוק זה, של 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר'  
 3 אינו מיותר לדרשה זו, אלא מיפעי ליה – נצרך הפסוק ללמד את  
 4 עצם הדין המובא בפסוק, דקאמר רחמנא, פת כהן דמינסבא –  
 5 שנישאת לזר, לא תיכול – אינה אוכלת בתרומה. מתרצת הגמרא:  
 6 התיא – דין זה, שבת כהן שנישאת לזר אינה אוכלת בתרומה,  
 7 מהפסוק 'ושבה אל בית אביה פנעוריה מלחם אביה תאכל' (שם כב יג)  
 8 נפקא – יש ללומדו, מדקאמר רחמנא שרק כאשר מתקיים 'ושבה  
 9 אל בית אביה פנעוריה' אז הדין הוא ש'מלחם אביה תאכל', מפלל  
 10 דמעיקרא – משמע שקודם ששבה לבית אביה, כשהיא עדיין  
 11 נשואה לישראל, לא אכלה בתרומה. נמצא שהפסוק 'ובת כהן כי  
 12 תהיה לאיש זר' מיותר לדרוש שאם נבעלה למי שזר לה בנישואין,  
 13 נפסלת מלאכול בתרומה.  
 14 מקשה הגמרא: אי מהתיא – אם היינו לומדים איסור בת כהן

15 הנשואה לישראל לאכול בתרומה מכך שהוצרכה התורה להתיר  
 16 אותה לאחר שהתגרשה, וממילא הפסוק 'ובת כהן' מיותר, הנה  
 17 אמינא – היינו יכולים לומר שלא תתחייב במלקות אם תאכל, כיון  
 18 שלא כתבה התורה איסור זה בלשון לאו, אלא הוא נלמד מכך  
 19 שאמרה תורה שלאחר שנתגרשה יכולה לאכול בתרומה, ולא  
 20 הפא מפלל עשה – איסור לאו שאינו כתוב בפירוש אלא נלמד  
 21 מכח מצות עשה שאמרה התורה, נחשב כמצות עשה, שהעובר  
 22 עליה אינו לוקה, פתב רחמנא – לכן הוצרכה התורה לכתוב האי  
 23 – את הפסוק 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר', לאסרה בלאו, וממילא  
 24 היא לוקה על אכילת תרומה. מתרצת הגמרא: אין צריך את  
 25 הפסוק 'ובת כהן' לאסור בת כהן הנשואה לישראל בלאו, כי  
 26 איסור [לאו], מהפסוק (שם כב י) 'וכל זר לא יאכל קדש' נפקא – הוא  
 27 נלמד, שפסוק זה עוסק באכילת תרומה, ומכיון שנישאת לישראל  
 28 נעשית זרה כמותו ואסורה בתרומה כזר.

## יבמות דף סח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קצה

1 וְשֹׂאֵל הַגִּמְרָא: הֲרֵי הָיוּ – אוֹתוֹ פְּסוּק, וְכָל זֶה לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ,  
2 מִיֵּבֶעֱי לִיה לְגוֹפִיָּה – נִצְרָךְ לַעֲצֻמּוֹ, לְאִסּוּר אֲכִילַת זֶר בְּתִרְוּמָה, אֲבָל  
3 בֵּת כֶּהֱן שֶׁנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל אֵינָה זֹרָה, שֶׁהִרִי הִיא כֹהֵנָה, וְאֵינָה  
4 בְּכָלל הָאִסּוּר שֶׁבִּפְסוּק זֶה, וּבִהֲכֵרָה אִסּוּרָה נִלְמַד מִהַפְּסוּק וְכֵן  
5 כֶּהֱן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר, לִלְמַד שֶׁיֵּשׁ עֲלֶיהָ אִסּוּר לֹא תַעֲשֶׂה  
6 בְּאֲכִילַת תְּרֻמָּה, וְאִם כֵּן אֵין לִימּוּד לִבֵּת כֶּהֱן הַנִּבְעֵלֶת לִפְסוּל  
7 שֶׁנִּפְסְלָה.  
8 מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: תָּרִי וְכָל זֶר וְכִתְיָב – שְׁנֵי פְסוּקִים שֶׁמּוֹחֲכֵר בֵּהֶם  
9 אִסּוּר אֲכִילַת קֹדֶשׁ לֹזֵר נִאֲמָרוּ בְּתוֹרָה, וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל  
10 קֹדֶשׁ (וַיִּקְרָא כֹב י), שֶׁבֹא לִלְמַד עַל זֶר שֶׁאִסּוּר בְּאֲכִילַת תְּרֻמָּה,  
11 וְהַפְּסוּק הַשֵּׁנִי וְכֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגִרְוֹשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ  
12 וְשֶׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ כְּנַעֲנִיָּה מִלְּחָם אֲבִיהָ תֵּאָכֵל וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל  
13 בּו' (שֶׁם כֹּב יג), וּפְסוּק זֶה שֶׁכְּתוּב בַּעֲנֵין בֵּת כֶּהֱן שֶׁנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל,  
14 מִלְּמַדְנָה שֶׁבֵּת כֶּהֱן הַנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל אִסּוּרָה בְּתִרְוּמָה בְּאִסּוּר לֹא,  
15 וּמִמִּילָא הַפְּסוּק וְכֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר מִיּוֹתֵר לִלְמַד שֶׁנִּפְסְלָה  
16 בְּבִיאַת פְּסוּל.  
17 שֹׂאֵל הַגִּמְרָא: וְאֶתְּי מִיֵּבֶעֱי לִיה – וְהִרִי עֲדִיין נִצְרָךְ הַפְּסוּק וְכָל  
18 זֶר לֹא יֵאָכֵל בּו', לְכַדְרֵי יוֹסִי בְּרֵכִי חֲנִינָא, דְּאִמְרֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרֵכִי  
19 חֲנִינָא, נִאֲמָר בִּפְסוּק וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל בּו', וְיֵשׁ לִלְמַד שֶׁרָק בְּזִרְיָה  
20 אִמְרֵי לָךְ שֶׁאִסּוּר לֵאדֹם לֵאכּוֹל תְּרֻמָּה, וְלֹא בְּאִנְיָנוּת, שֶׁאֵין אִסּוּר  
21 אֲכִילַת תְּרֻמָּה לִכְהֵן אֹנֵן. נִמְצָא שֶׁאֵין פְּסוּק זֶה מִיּוֹתֵר לִלְמַד  
22 אִסּוּר לֹא לִבֵּת כֶּהֱן הַנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁאִסּוּרָה בְּתִרְוּמָה, וְעַל  
23 כִּרְחֹךְ שֶׁאִסּוּרָה נִלְמַד מִהַפְּסוּק וְכֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר, וְאִם  
24 כֵּן אֵין מִקּוֹר לִלְמַד שֶׁבֵּת כֶּהֱן שֶׁנִּבְעֵלָה לִפְסוּל לֹא נִפְסְלָה  
25 מִתְרֻמָּה.  
26 מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: נִיתֵן לִלְמַד אֵת שְׁנֵי הַדְּבָרִים מִהַפְּסוּק וְכָל זֶר,  
27 מִלְּשׁוֹן הַפְּסוּק אֲנִי לִמּוּדִים שֶׁבֵּת כֶּהֱן הַנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל אִסּוּרָה  
28 בְּתִרְוּמָה כְּפִי שֶׁדִּרְשָׁנוּ מִקּוֹדֶם, וְאִילוּ דִּרְשָׁנוּ בְּרֵכִי יוֹסִי בְּרֵכִי חֲנִינָא,  
29 מִן זֶר וְכָל זֶר נִפְקָא – הִיא נִלְמַדְתָּ מִכֶּךָ שֶׁלֹּא כֹתֵבָה הַתּוֹרָה רַק  
30 זֶר, אֲלֵא כֹתֵבָה וְכָל זֶר, וְיִתִּיר לִשׁוֹן זֶה מִלְּמַד שֶׁרָק לֹזֵר יֵשׁ אִסּוּר  
31 אֲכִילַת תְּרֻמָּה, וְלֹא לִכְהֵן אֹנֵן, וּמִמִּילָא הַפְּסוּק וְכֵן כִּי תִהְיֶה  
32 לְאִישׁ זֶר מִיּוֹתֵר לִלְמַד שֶׁנִּפְסְלָה בְּבִיאַת פְּסוּל.  
33 שֹׂאֵל הַגִּמְרָא: וְאֶתְּי מִיֵּבֶעֱי לִיה – וְהִרִי עֲדִיין נִצְרָךְ פְּסוּק זֶה שֶׁל  
34 וְכֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר לְדִרְשָׁה אַחֲרָה, כִּי תִהְיֶה, בֵּת כֶּהֱן  
35 שֶׁנִּשְׁאָה לְיִשְׂרָאֵל וְנִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה וְאֵין לָהּ זֶלֶךְ, כְּשֶׁהָיָה  
36 חֲזוּרָה לְבֵית אֲבִיהָ, חֲזוּרָה רַק לְאֲכִילַת תְּרֻמָּה, וְאֵינָה חֲזוּרָה לְאֲכִילַת  
37 חֲזוּרָה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים, כִּמּוֹ שֶׁהִיָּתָה אוֹכֵלֶת קוֹדֶם שֶׁנִּשְׁאָה  
38 לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל בְּרִייתָא זוֹ אִמְרֵי רַב חֲסִידָא, אִמְרֵי רַבִּינָא פֶּר רַב שִׁילָא,  
39 מֵאִי קָרָא – מֵהֵיכֵן לִמּוּדִים זֵאת, דְּכִתְיָב וְכֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר  
40 הוּא בְּתִרְוּמָה הַקְּדָשִׁים לֹא תֵאָכֵל, וּמִלְּשׁוֹן 'בְּתִרְוּמָה הַקְּדָשִׁים'  
41 לִמּוּדִים שֶׁאֵף אִם הִיא חֲזוּרָה לְבֵית אֲבִיהָ, לֹא תֵאָכֵל כְּמִוֶּחֱ מִן  
42 הַקְּדָשִׁים, וְהִינּוּ בַּחוּז וְשׁוֹק שֶׁצִּירֵךְ לְהִרְיָמוּ מִזִּבְחַ הַשְּׁלָמִים מִתְּנָה  
43 לְכֶהֱן, וְכִיּוֹן שֶׁנִּצְרָךְ הַפְּסוּק לִלְמַד זֶה אִי אִפְשָׁר לִלְמַד מִמֶּנּוּ לִבֵּת  
44 כֶּהֱן שֶׁנִּבְעֵלָה לִפְסוּל שֶׁנִּפְסְלָה.  
45 מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: אֲמַנֵם פְּסוּק זֶה בֹּא לְאִסּוּר בֵּת כֶּהֱן שֶׁנִּבְעֵלָה  
46 לִפְסוּל שֶׁנִּפְסְלָה לְתִרְוּמָה, שֶׁהִרִי כָל הַפְּרָשָׁה עוֹסֶקֶת בְּתִרְוּמָה,  
47 אֲלֵא שֶׁיֵּשׁ לִלְמַד מִכֶּךָ גַּם אֵת הַדִּין הָאֲמוּר בְּרִייתָא, שֶׁבֵּת כֶּהֱן  
48 שֶׁחֲזוּרָה לְבֵית אֲבִיהָ אִסּוּרָה בַּחוּז וְשׁוֹק, שֶׁאִם כֵּן – שֶׁאִילוּ הִיָּה  
49 הַפְּסוּק בֹּא לִלְמַד רַק שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת מִתְרֻמָּה, לְכִתְיָב קָרָא –  
50 הִיָּה דִּי לְכִתְיָב בִּפְסוּק 'הוּא בְּקִדְשִׁים לֹא תֵאָכֵל', בִּלְאִי תִיבַת  
51 'בְּתִרְוּמָה', שֶׁהִרִי כָל הַפְּרָשָׁה עוֹסֶקֶת בְּתִרְוּמָה, מֵאִי – מִדְּוֵה  
52 הַחוֹסֶפֶת הַתּוֹרָה וְכֹתֵבָה 'בְּתִרְוּמָה הַקְּדָשִׁים', שֶׁמִּעַתָּה מִיָּנָה תִּרְתִּי – יֵשׁ  
53 לִלְמַד מִכֶּךָ אֵת שְׁתֵּי הַדְּרָשׁוֹת, גַּם שֶׁאֵינָה חֲזוּרָה לֵאכּוֹל חֻזָּה  
54 וְשׁוֹק, וְגַם שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלָה.  
55 הַתְּבָאָר בְּרִייתָא לְעִיל שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת גַּם לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית,  
56 שֶׁאִסּוּרָה לְהִינְשָׂא לְכֶהֱן. מִבְּרִית הַגִּמְרָא: אֲשַׁכְּחֵךְ – מִצָּאנוּ לִימּוּד  
57 לְכֶךָ שֶׁכִּתְיָבָה שֶׁנִּבְעֵלָה לִפְסוּל נִפְסְלָה מֵאֲכִילַת תְּרֻמָּה, כְּמוֹכָא  
58 לְעִיל שֶׁלְּמִדּוֹ כֵּן מִהַפְּסוּק וְכֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר, אֵךְ לִוְיָהּ

1 וְיִשְׂרָאֵלִית שֶׁנִּבְעֵלָה לִפְסוּל מִלְּשׁוֹן שֶׁנִּפְסְלָה. מִבְּרִית הַגִּמְרָא: יֵשׁ  
2 לִלְמַד כֵּן מֵאוֹתוֹ פְּסוּק, וְכֵן מֵהַדָּמָר רַבִּי אֲבָא, אִמְרֵי רַב, (לִהְלֹךְ  
3 פס), 'בֵּת' וְכֵן, כְּלוֹמֵר, שֶׁמִּיִּתּוּר הָאוֹת וְיָו שְׁבִיתִיב 'בֵּת' יֵשׁ  
4 לְדִרְשׁ דְּרִשָׁה נּוֹסֶפֶת, הֵכָא נִמְיָ יִכְלוּ לִמַּר 'בֵּת' וְנִאֲמָר 'בֵּת כֶּהֱן',  
5 שִׁיִּתּוּר הָאוֹת וְיָו שֶׁבִּפְסוּק 'בֵּת כֶּהֱן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר' מִלְּמַד  
6 שֶׁגַּם לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית נִפְסְלוֹת בְּבִיאַת הַפְּסוּל.  
7 הַגִּמְרָא מִבְּרִית מִי הוּא הַתָּנָא שְׁדוּרֵשׁ יִתִּיר וְיָו. מִבְּרִית הַגִּמְרָא:  
8 כְּמָאן – כְּדַעַת אֵיזָה תָּנָא נִיתֵן לִמַּר שְׁסוּבְרַת הַבְּרִייתָא הָאוֹמֶרֶת  
9 שְׁלִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית נִפְסְלוֹת בְּבִיאַת פְּסוּל, שֶׁעַל זֶה אֲמָרְנוּ שֶׁדִּרְשׁוּ כֵּן  
10 מִיִּתּוּר הָאוֹת וְיָו, הִרִי לְכַאֲרָה זֶהוּ בְּרֵכִי עֲקִיבָא, דְּדִרְשִׁי וְיָו –  
11 הַסּוּבֵר שִׁיִּתּוּר הָאוֹת וְיָו נִיתֵן לְדִרְשׁוֹ, כְּמוֹכָא בְּסִנְהֵדְרִין (נֵא),  
12 וְלֹא כְּרַבְנָן הַחֹלְקִים עֲלָיו וְסוּבְרִים שֶׁאֵין דוֹרְשִׁים כֵּן. דּוּחָה  
13 הַגִּמְרָא: אֲפִילוּ תִּמְאָ – יִכּוֹל אֲתָה לִמַּר גַּם שְׁדִין זֶה הוּא בְּרֵכִינָךְ,  
14 מִשּׁוֹם שֶׁכָּאן אֵין צוּרֵךְ לְדִרְשׁוֹ דְּוּוֹקָא אֵת הָאוֹת וְיָו, אֲלֵא בְּוִלְיָהּ  
15 – כָּל הַתִּיבָה שֶׁל 'בֵּת כֶּהֱן', קָרָא יִתִּירָהּ הוּא – פְּסוּק מִיּוֹתֵר הוּא,  
16 שֶׁהִיָּה דִּי לְכִתְיָב 'כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר', וּמִיִּתּוּר לִשׁוֹן זֶה דוֹרְשִׁים  
17 שֶׁגַּם לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית נִפְסְלוֹת.  
18 הַגִּמְרָא מִמְשִׁיכָה לְכָרָא אֵת הַדִּינִים הָאֲמוּרִים בְּרִייתָא לְעִיל.  
19 שֹׂאֵל הַגִּמְרָא: אֲשַׁכְּחֵךְ – מִהֵלִימּוֹד שֶׁלְּמַדְנָה מִהַפְּסוּק וְכֵן כִּי  
20 תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר מִצָּאנוּ רַק שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת אֵת הָאִשָּׁה  
21 לְתִרְוּמָה, שֶׁנִּאֲמָר שֶׁם 'הוּא בְּתִרְוּמָה הַקְּדָשִׁים לֹא תֵאָכֵל', אֲבָל  
22 שֶׁנִּפְסְלָה לְכֶהֱנָה – לְהִנְשָׂא לְכֶהֱן, מִלְּשׁוֹן.  
23 מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: אֲבָּו – וְכִי לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית, שֶׁדִּרְשָׁנוּ מִהַפְּסוּק  
24 שֶׁנִּפְסְלוֹת, לֹא לְכֶהֱנָה בְּרֵכִינָךְ לָהּ – הָאֵם לֹא בֹא הַפְּסוּק לְרִבּוּת  
25 שֶׁהֵן נִפְסְלוֹת לְכֶהֱנָה, דָּא – שֶׁאֵם תִּרְצָה לִמַּר שֶׁהִלְמּוּד הוּא  
26 שֶׁנִּפְסְלוֹת לְתִרְוּמָה, וְכִי לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית בְּנֵי מִיכָל תְּרֻמָּה נִינְהוּ –  
27 בְּתוֹרָה אֲכִילַת תְּרֻמָּה הֵן, הִרִי אֵין הֵן אוֹכֵלוֹת תְּרֻמָּה בְּבִית אֲבִיהֶן  
28 הִלּוּ אוֹ הִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתְכֵן שֶׁהִשְׁמִיעֵנוּ הַפְּסוּק שְׁבִיאַת הַפְּסוּל  
29 פּוֹסֵלֶת אוֹתוֹן מִתְרֻמָּה, כְּשֶׁמַּעֲוֹלָם לֹא הִיוּ מוֹתֵרוֹת בֵּה, וּבּוֹדָאֵי בֹא  
30 הַפְּסוּק לִלְמַד שֶׁהֵן נִפְסְלוֹת לְהִנְשָׂא לְכֶהֱנָה, וְהוּא הַדִּין לְכֹהֵנָה  
31 שֶׁנִּפְסְלָה לְכֶהֱנָה.  
32 תְּמַחָה הַגִּמְרָא עַל הַתִּירוּץ: אֲלֵמָּה לֹא – מִדְּוֵה לֹא נִיתֵן לִמַּר שְׁלִוְיָהּ  
33 וְיִשְׂרָאֵלִית אוֹכֵלוֹת תְּרֻמָּה, וְהוֹצֵרֵךְ הַפְּסוּק לִמַּר שְׁבִיאַת פְּסוּל  
34 פּוֹסֵלֶת, וְהִרִי מִשְׁכַּחַת לָהּ – יֵשׁ לְמַצּוֹא אוֹפֵן כּוֹה, דְּקִרְבָּנָהּ – שֶׁהִיא  
35 אוֹכֵלֶת בְּשָׁבִיל בְּנָה, וְהִינּוּ בְּאוֹפֵן שֶׁיֵּשׁ לָהּ מִכָּהֵן שֶׁהִיָּתָה אֲבִיָּהָ  
36 לָהּ, שֶׁהִיא מוֹתֵרֶת לֵאכּוֹל בְּתִרְוּמָה מִחֲמַתָּה, וְהוֹצֵרֵךְ הַפְּסוּק  
37 לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁאֵם נִבְעֵלָה לִפְסוּל לָהּ, נִפְסְלָה, וְאֵין הַפְּסוּק מִיּוֹתֵר  
38 לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁהִיא נִפְסְלָה לְכֶהֱנָה. מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: בְּשָׁבִיל בְּנָה –  
39 כִּדִּי לִלְמַד שֶׁהָאוֹכֵלֶת תְּרֻמָּה מִחֲמַת בְּנָה נִפְסְלָה בְּבִיאַת פְּסוּל, אֵין  
40 צוּרֵךְ בִּפְסוּק, אֲלֵא יֵשׁ לִלְמַד כֵּן בְּקַל וְחִזְקָר מְכַהֲנָה, וְיָמָּה בְּהִנָּה,  
41 דְּבִקְדוּשָׁה דְּנִפְשָׁה אֲכָלָה – שֶׁמִּכָּה קְדוּשַׁת גּוֹפָה אוֹכֵלֶת, שֶׁהִיא  
42 עֲצֻמָּה כֹהֵנָה, וּבְכָל זֵאת אִם בֹּא עֲלֶיהָ פְּסוּל פְּסִיל לָהּ מִלְּאֲכּוֹל  
43 בְּתִרְוּמָה, אִם כֵּן לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית, דְּלֹא אֲכָלָה אֲלֵא בְּשָׁבִיל לָהּ (מִחֲמַת)  
44 בְּנָה שֶׁנּוּלַד לָהּ מִחֲבֶהָ, לֹא בָּל שֶׁכֵּן שֶׁתִּפְסַל בְּבִיאַת פְּסוּל. נִמְצָא  
45 שֶׁאֵין צוּרֵךְ בִּפְסוּק מִיּוֹחַד לִפְסוּל לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית מֵאֲכִילַת תְּרֻמָּה,  
46 וְיָמָּה שֶׁבֹא הַפְּסוּק הוּא לְפוֹסֵלֵךְ אֵף מְכַהֲנָה.  
47 דּוּחָה הַגִּמְרָא אֵת הַקֵּל וְחֻמּוֹר: וְהִרִי סִבְרָא זֶה שֶׁאֲתָה אֹמֵר, שֶׁכֹּהֵנָה  
48 אוֹכֵלֶת מִכָּה גּוֹפָה וְלִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית רַק מִכָּה בְּנָה, הִיא הַנּוֹתֶנֶת –  
49 הִיא הַסִּיבָה לִמַּר בְּהִיפֵךְ מִדְּבָרֵיךְ, שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת דּוּוֹקָא  
50 בְּכֹהֵנָה וְלֹא בְּלִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית, וְהַטַּעַם לְכֶךָ, דְּכִתְיָבָהּ, דְּקִרְבָּנָהּ גּוֹפָה  
51 – שֶׁאוֹכֵלֶת מִכָּה קְדוּשַׁת גּוֹפָה, הִרִי הַפְּסוּל פְּסִיל לָהּ בְּבִיאַתָּהּ. הוּא –  
52 אֲבָל לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית, דְּאֵף כְּשֶׁהִיא אוֹכֵלֶת לֹא קִרְיָהּ גּוֹפָה, אֲלֵא  
53 אֲכִילָתָהּ הִיא רַק מִחֲמַת בְּנָה, אִם כֵּן אֵף הַפְּסוּל לֹא פְּסִיל לָהּ  
54 בְּבִיאַתָּה, שֶׁהִרִי גּוֹפָה מַעֲוֹלָם לֹא הִיָּה קְדוּשָׁה, וְלֹא שִׁיךְ לְפוֹסֵל.  
55 וְלָכֵן יֵשׁ צוּרֵךְ בִּפְסוּק וְכֵן כֶּהֱן, לְרִבּוּת לִוְיָהּ וְיִשְׂרָאֵלִית שֶׁנִּפְסְלוֹת  
56 לְתִרְוּמָה, וְאֵינוּ בֹא לִלְמַד שֶׁנִּפְסְלוֹת לְכֶהֱנָה. וְאִם כֵּן חֲזוּרָה שֶׁאֵלֶּת  
57 הַגִּמְרָא מִנֵּין שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת אֵף לְכֶהֱנָה.  
58 מִסִּיקָה הַגִּמְרָא: אֲלֵמָּה, דִּין זֶה שְׁבִיאַת פְּסוּל פּוֹסֵלֶת לְכֶהֱנָה אֵינוּ

1 צריך פסוק, אלא נלמד בקל וחומר מבת כהן גרושה. ומה בת כהן  
2 גרושה, שיש אופנים שמוותרת בתרומה, והיינו אם נתגרשה ללא  
3 זרע, שחוזרת לבית אביה לאכילת תרומה, ואף על פי כן אסורה  
4 לכהונה, זו – הנבעלת לפסול, שלמדנו שאסורה בתרומה, אינו דין  
5 שפסולה לכהונה. וזהו המקור לדברי הברייתא, שביאת פסול  
6 פוסלת לכהונה.  
7 מקשה הגמרא: כיצד יתכן ללמוד מקל וחומר שביאת פסול  
8 אוסרת עליה להינשא לכהן, וכי מזהירין מן הדין – האם מכח קל  
9 וחומר ניתן ללמוד איסור לא תעשה, שלא תינשא אשה זו  
10 לכהונה, הרי מקובל בידינו (מכות יז:) שאין מזהירים מן הדין,  
11 כלומר, אין למדים איסור לאו מקל וחומר.  
12 מתרצת הגמרא: אין הקל וחומר נצרך ללמוד איסור לאו לאשה  
13 שנבעלה לפסול לה, כיון שלאחר שאמרה תורה שהיא נפסלת  
14 לתרומה ממילא אנו יודעים שהיא פסולה לכהונה, שהרי אכילת  
15 תרומה היא כתוצאה מקדושת כהונה, אלא שעדיין צריך לידע  
16 מה נחשב פסול לקדושת כהונה, וזה אנו למדים בקל וחומר שגם  
17 ביאה אסורה נחשבת פסול לקדושת כהונה, ולימוד זה גלוי מילתא  
18 בעלמא הוא – בא רק לגלות מהו פסול כהונה, אבל אינו מלמד את  
19 הדין עצמו, שהדין עצמו נלמד מתרומה כאמור, וגילוי כעין זה  
20 למדים מקל וחומר.  
21 לעיל (סח.) מנתה הברייתא את אותם פסולים שביאתם פוסלת את

22 האשה, ואותם פסולים אינם אסורים עליה אלא באיסור 'לא  
23 תעשה', ולמדו שפוסלים בביאתם מהפסוק 'ובת כהן כי תהיה  
24 לאיש זר'. מקשה הגמרא: מנין לנו שפסוק זה עוסק בחייבי לאוין,  
25 ואימא – שמא נאמר שלמדים מהפסוק רק את דינה של מי  
26 שנבעלה לפסול לה מחייבי בריתות, כגון שבא עליה אחיה, שאז  
27 נפסלת לכהונה, אבל חייבי לאוין שקידושין תופסים בהם, לא  
28 יפסלו, ומנין לברייתא שאף נתין וממזר פוסלים. מתרצת הגמרא:  
29 'ובת כהן כי תהיה' אמר רחמנא, ומלשון זו מבואר שמדובר בהנך  
30 פסולים דאית בהו הויה – שיש להם אפשרות לקדש את אותה  
31 אשה, והיינו חייבי לאוין, שקידושין תופסים בהם, ואף על פי כן  
32 פוסלים, אך חייבי בריתות, לאו גני הויה – אין קידושין תופסים  
33 בהם כלל.  
34 מקשה הגמרא: אי הני, שלשון 'כי תהיה' מלמדת שמדובר דווקא  
35 במי שקידושין תופסים בו, עובד כוכבים ועבד שאין בהם קידושין,  
36 לא ליפסלו – לא יפסלו את האשה בביאתם. מתרצת הגמרא: הנה  
37 – עובד כוכבים ועבד, פסלי – נלמד שפוסלים, מדרשתו דרבי  
38 ישמעאל, דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל, מנין לעובד כוכבים  
39 ועבד שבא על בת ישראל ועל כהנת ולויה שפסולה מאכילת  
40 תרומה, שנאמר 'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו' וזרע אין לה  
41 ושבה אל בית אביה כנעוריה,